

УДК: 336.22

Шубіна С.В.

к.е.н., доцент

ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»

Хемліна Д. Ю.

бухгалтер,

Селянське фермерського господарства «ДІАНА»,

магістр,

ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи»

НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Фермерські господарства в Україні є одними з головних представників сільськогосподарської сфери. Як і будь-які підприємства, вони сплачують податки в залежності від своєї специфіки. На сьогодні важливим питанням постає дослідження податкового навантаження фермерських господарств для спрощеної системи оподаткування, а саме платників 4 групи єдиного податку, тому що це найпоширеніша система оподаткування фермерських господарств в Україні.

Під податковим навантаженням розуміють міру впливу податкових платежів на фінансове становище підприємства. Податкове навантаження характеризує вплив податкової системи на господарську діяльність і фінансовий стан підприємства. Саме тому дане питання є актуальним та перспективним.

Дослідженню методики аналізу податкового навантаження фермерських господарств присвятили такі відомі вчені як: Швець Ю.О., Завальнюк А.О., Меліхова Т. О., Троян О. В., Шепель І. В. та інші. Аналіз наукових поглядів свідчить, що на даний час дане питання недостатньо розроблено як в теоретичному, так і в організаційно-методичному аспектах з урахуванням його специфіки.

Податкове навантаження на підприємства є наслідком податкової політики держави, якісною характеристикою будь-якої системи оподаткування (загальна, спрощена). Аналіз даних із податкового навантаження за минулі роки є основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Наявність податкового поля підприємства дає змогу спрогнозувати податкове навантаження на фінансовий результат і грошові потоки при зміні умов господарської діяльності [1].

З метою діагностики податкової сфери діяльності фермерського господарства необхідно здійснювати комплексний аналіз цього сегменту всередині організації.

Як відомо, податкове навантаження на підприємство вимірюється в абсолютних та відносних величинах. Абсолютними показниками є сума всіх податків і зборів, що сплачуються до бюджетів. Але аналіз абсолютних показників податкового тиску не дає змогу об'єктивно оцінити ступінь впливу сукупності податків і зборів на результати діяльності фермерського господарства [3].

Таким чином, для визначення податкового тиску разом із абсолютними показниками розраховуються відносні показники, що містять аналіз структури загального податкового тиску на підприємство, а також аналіз зовнішніх та внутрішніх аналітичних коефіцієнтів податкового тиску.

Розглянемо в таблиці, що наведена нижче, зазначені показники для фермерського господарства.

Таблиця

Загальні показники оцінки ефективності економіко-організаційного механізму оподаткування фермерських господарств

№	Показник	Розрахунок	Економічний зміст
1. Загальне податкове навантаження			
1	Рівень ефективності оподаткування	$ЕСП = \frac{Пзаг}{БП}$	Показує відношення загального обсягу податкових відрахувань до бази оподаткування
2	Рівень податкомісткості реалізованої продукції (податкоспроможності підприємства)	$КВР = \frac{Пзаг}{ВР}$	Визначає питому вагу загальних податкових платежів, які здійснює підприємство в бюджет, у сумі виручки від реалізації
3	Рівень податкового навантаження доходів	$ПНд = \frac{Пзаг}{Д}$	Визначає частку всіх податків і зборів у доходах суб'єкта господарювання
4	Рівень податкового навантаження витрат	$ПНв = \frac{Пзаг}{В}$	Частка всіх податків і зборів у витратах суб'єкта господарювання
5	Рівень податкового навантаження прибутку	$ПНп = \frac{Пзаг}{П}$	Частка всіх податків і зборів у прибутку суб'єкта господарювання
6	Дохід на 1 гривню сплачених податків	$Дп = \frac{Д}{Пзаг}$	Показник, обернений до коефіцієнта податкового навантаження доходів
2. Податкове навантаження з податку на додану вартість			
1	Коефіцієнт податкового навантаження доходів із ПДВ	$ПНДПДВ = \frac{ПЗ-ПК}{Д}$	Частка ПДВ, що підлягає сплаті до Бюджету, в загальній сумі доходів
2	Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ПДВ	$ПНВПДВ = \frac{ПЗ-ПК}{В}$	Частка ПДВ, що підлягає сплаті до Бюджету, в загальній сумі витрат
3	Коефіцієнт податкового навантаження виторгу від реалізації продукції із ПДВ	$ПНВРПДВ = \frac{ПЗ-ПК}{ВР}$	Частка ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету у виторзі від реалізації продукції
3. Податкове навантаження з єдиного податку			
1	Коефіцієнт податкового навантаження доходів із ЄП	$ПНДСП = \frac{СП}{Д}$	Частка нарахованого єдиного податку підприємств у доходах суб'єкта

			господарювання
2	Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ЄП	$\text{ПНДЄП} = \frac{\text{ЄП}}{\text{В}}$	Частка нарахованого єдиного податку підприємств у витратах
3	Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ЄП	$\text{ПНДЄП} = \frac{\text{ЄП}}{\text{П}}$	Рівень оподаткування прибутку суб'єкта господарювання
4. Податкове навантаження з орендної плати землі			
1	Коефіцієнт податкового навантаження доходів із ОП	$\text{ПНДОП} = \frac{\text{ОП}}{\text{Д}}$	Частка нарахованої орендної плати землі підприємств у доходах
2	Коефіцієнт податкового навантаження витрат із ОП	$\text{ПНДОП} = \frac{\text{ОП}}{\text{В}}$	Частка нарахованої орендної плати землі підприємств у витратах суб'єкта господарювання
3	Коефіцієнт податкового навантаження прибутку із ОП	$\text{ПНДОП} = \frac{\text{ОП}}{\text{П}}$	Рівень оподаткування прибутку суб'єкта господарювання

Джерело: доповнено автором на основі [2,4]

Представлені в таблиці показники можна брати до уваги як під час аналізу результатів господарської діяльності фермерського господарства, так і у процесі прогнозування й оптимізації роботи з податковими зобов'язаннями.

Таким чином, податкове навантаження є одним із ключових чинників, що впливає на мотивацію суб'єктів господарювання щодо ведення бізнесу і виконання податкових зобов'язань. На сьогоднішній час в Україні рівень податкового навантаження є меншим ніж в європейських країнах. Однак платниками податків цей рівень сприймається як обтяжливий, а держава не може акумулювати достатні кошти для забезпечення суспільних потреб. Здійснення комплексного аналізу податкового навантаження фермерських господарств дасть можливість не тільки провести якісну оцінку результатів їх функціонування, а й зробити прогнозування процесу роботи з податковими зобов'язаннями.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Податкове навантаження як основа ефективності системи оподаткування/ URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/8bc923b7d0>
2. Оптимізація податкового навантаження на підприємстві ПАТ «Янцівський гранітний кар'єр» // Швець Ю.О., Завальнюк А.О./ Економіка та управління підприємствами. – 2018-с. 117-124
3. Аналіз впливу податкового навантаження на рівень податкової безпеки підприємства // Меліхова Т. О., Троян О. В./ Інвестиції: практика та досвід. – 2017 - №20 – с. 33-37.
4. Шепель І. В. Розрахунки з бюджетом на сільськогосподарських підприємствах – суб'єктах спеціального режиму

оподаткування: організаційні та методичні засади обліку / Шепель І. В.//
Таврійський науковий вісник. - №96 – с. 128-137.